

Klimatická kríza ako spoločenský problém

V snahe riešiť problémy spojené s klimatickou krízou musíme sa na ňu prestať pozerať ako na čisto prírodný, prípadne čisto technický problém. Riešenia musia prichádzať zo všetkých oblastí ľudského poznania.

Skupina odborníčov a odborníkov z rôznych humanitných odborov a so skúsenosťami z praxe vytvorila spoločnú iniciatívu, v rámci ktorej sa zhodla na týchto základných stanoviskách popísaných v spoločnom dokumente Klimatická kríza ako spoločenský problém¹.

Základné stanoviská

1. Nedostatočné krízové riadenie

Slovensko na nastupujúcu klimatickú krízu nie je pripravené. Nemáme dostatočné alokované zdroje, zásoby, systémy záchrany a rýchlej reakcie. Napriek vojne na východnej hranici Slovenska a nedávnej pandémie nevenujeme krízovému riadeniu dostatočnú pozornosť.

2. Riziko rastu sociálneho napätia

Jedným z prejavov krízy bude významný nedostatok kľúčových zdrojov na prežitie. Veľkej časti obyvateľstva hrozí energetická a klimatická chudoba. Nepriaznivé klimatické podmienky vytvoria veľký nápor na už aj teraz nedostatočne fungujúci systém zdravotnej starostlivosti. Nedostatok zdrojov ešte zvýši sociálno-ekonomické nerovnosti v spoločnosti. Európu aj Slovensko zasiahne klimatická migrácia. To prinesie nárast sociálneho napätia, spoločenskú polarizáciu a pravdepodobne aj boj o zdroje. Od vysporiadania sa s klimatickou krízou závisí budúci sociálny zmier.

3. Múdre využitie zdrojov

Slovensko disponuje prírodnými, spoločenskými a kultúrnymi zdrojmi na zvládnutie krízy, ktoré ale potrebuje múdro, transparentne a participatívne využívať a starať sa o ne: napríklad lesné ekosystémy, zásoby vody, ale aj silná občianska spoločnosť, funkčné samosprávy, inovatívny biznis, či kompetencie obyvateľstva potrebné na prežitie.

4. Potreba diskusie a kampane

Krízu nevyriešime tým, že ju budeme ignorovať či zľahčovať. Potrebujeme racionálnu a vedou podloženú celospoločenskú diskusiu, ktorá pomenuje ohrozenia a identifikuje potrebné zmeny nevyhnutné nielen na zmiernenie dôsledkov klimatickej krízy, ale aj na skvalitnenie života ľudí. Potrebujeme neúnavnú kampaň s cieľom zvýšiť povedomie ľudí o realite klimatickej krízy, ako aj potenciál ľudí podieľať sa na prijímaní nevyhnutných riešení.

5. Relevantný hlas ľudí z humanitných vied s presahom

Hlas ľudí so spoločenskovedným či humanitným vzdelaním v čase klimatickej krízy nesmie byť v úzadí. Bude kľúčový vo všetkých fázach získavania podpory spoločnosti pri nevyhnutných zmenách.

„Ľudia so spoločenskovedným či humanitným zameraním dokážu o klimatickej kríze, jej dôsledkoch a potrebných riešeniach uvažovať a komunikovať spôsobom zohľadňujúcim kľúčové spoločensko-psychologické aspekty, ktoré majú potenciál zvýšiť záujem verejnosti o túto tému, zlepšiť adresnosť a účinnosť prijímaných opatrení.“

Naša iniciatíva je určená všetkým, osobitne ľuďom s humanitným vzdelaním, aby poohli svojou odbornosťou, odhodlaním a odvahou, a konali v prospech ľudí žijúcich (nielen) na Slovensku.

Signatárky a signatári iniciatívy:

Zuzana Fialová, sociologička
Lýdia Marošiová, sociologička
Dušana Dokupilová, prognostička
Elena Gallo Kriglerová, sociologička
Tomáš Chabada, environmentálny sociológ
Anton Marcinčin, ekonóm
Elena Ondrušková, psychologička
Richard Šťahel, filozof
Jakub Šrol, psychológ

Kontaktná osoba: Zuzana Fialová, zuzana.fialova@klimatickakoalicia.sk
15. 8. 2024

¹ Klimatická kríza ako spoločenský problém. Iniciatíva ľudí z humanitných vied s presahom. Kolektív autorov. 2024 Celý dokument online: <https://shorturl.at/KD1HR>

K iniciatíve sa pridávajú:

Martina Wilsch, *etnologička*
Ján Bartoš, *učiteľ*
Peter Medved, *riaditeľ nadácie*
Marek Roháček, *sociálny poradca*
Viktor Maroši, *politológ*
Alena Domoráková, *ekonómka*
Iveta Radičová, *sociologička*
Marek Kuchta, *manažér*
Vladimír Mokrání, *IT špecialista*
Milan Lichý, *lesník-ochranár*
Ladislav Ostroha, *programový manažér*
Tomáš Hulík, *fotograf, filmár*
Zuzana Kierulfová, *architektka*
Patricia Pavlovská, *permakultúrna dizajnerka*
Marek Ochaba, *koordinátor vzdelávacieho programu*
Žofia Kutlíková Jakubová, *environmentalistka*
Monika Gregussová, *psychologička*
Jana Ďaďová, *koordinátorka vzdelávania*
Veronika Pizano, *manažérka*
Ondrej Kameniar, *ekológ, aktivista*
Katarína Pšenáková, *dizajnerka*
Lucia Pašková, *podnikateľka*
Helena Tužinská, *etnologička*
Katarína Strapcová, *sociologička*
Patrik Gažo, *environmentálny sociológ*
Barbora Holubová, *sociologička*
Pavol Bors, *výskumník v oblasti sociálnej politiky*
Táňa Sedláková, *sociálna psychologička*
Tomáš Peciar, *environmentalista v oblasti udržateľnej dopravy*
Katarína Nagy Pázmány, *psychologička*
Juraj Nvota, *režisér*
Olga Gyárfášová, *sociologička a VŠ pedagogička*
Ladislav Miko, *pôdny biológ a ekológ*

Henrich Pifko, *architekt*
Richard Kotrč, *lektor a psychológ*
Štefan Szabó, *učiteľ a aktivista*
Vladimír Labáth, *liečebný pedagóg*
Martin Mojzeš, *manažér vzdelávania*
Jakub Takács, *vysokoškolský učiteľ*
Melinda Bögi Pathó, *starostka*
Zuzana Kamenická, *ekonómka*
Zuzana Jarošová, *urbánna geografka*
Peter Breier, *psychiater*
Blanka Kovács Fuknová, *personalistka*
Juraj Melichár, *ekologický ekonóm*
Lucia Vašíková, *farmaceutka*
Dominik Želinský, *sociológ*
Barbora Puchlová, *produktová manažérka*
Andrea Cocherová, *manažérka a občianska aktivistka*
Ján Košč, *ekonomický analytik*
Martin Posch, *historik*
Eva Lavříková, *knihovníčka a prekladateľka*
Jakub Csabay, *výskumník*
Erika Igondová, *krajinný ekológ*
Belinda Rašnerová, *komunikačná manažérka a speváčka*
Andrej Findor, *politológ a VŠ učiteľ*
Zuzana Sloboda Szabóová, *správkyňa nadácie*
Miroslav Čierna, *občianska aktivistka, manažérka*
Lucia Záhorcová, *psychologička*
Vladimíra Čavojová, *psychologička*
Eva Ballová Mikušková, *psychologička*
Viktória Sunýik, *psychologička*
Patrik Havan, *psychológ*
Adriana Mockovčáková, *psychologička*
Ľubica Lacinová, *biofyzička*
Pavol Šiman, *geochemik, geológ*

Jitka Gurňáková, *psychologička*
Jana Šimončíčová, *psychologička*
Peter Hanajík, *pedológ*
Ivana Poláčková, *environmentalistka*
Ondrej Bukna, *právnik*
Viera Bačová, *psychologička*
Magdaléna Martincová, *manažérka*
Ivana Maleš, *odborníčka na cirkulárnu ekonomiku*
Marian Kulich, *občiansky aktivista*
Grétko Pavlovová, *zakladateľka Festivalu Atmosféra*
Beáta Sobotová, *psychologička*
Michal Sobota, *elektronik*
Zuzana Denková, *etnologička*
Lucia Rosáková, *občianska aktivistka*
Jana Ambrózová, *etnologička*
Silvia Herianová, *prekladateľka a projektová manažérka*
Anna Zemanová, *manažérka*
Veronika Štrelcová, *koordinátorka participácie*
Jana Čuvalová, *andragogička*
Zuzana Izsakova, *občianska aktivistka*
Donald Wertlen, *VŠ pedagóg*
Zuzana Labašová, *psychologička a lektorka*
Alexandra Moran, *výskumníčka*
Zuzana Golianová, *kultúrna publicistka*
Alexandra Bituššiková, *etnologička*
Ivan Chorvát, *sociológ*
Katarína Košťalová, *etnologička*
Gabriela Pleschová, *pedagogička*
Martina Ličková, *výskumníčka*
Grigorij Mesežnikov, *politológ, prezident Inštitútu pre verejné otázky*
Ján Novotný, *geograf*
Lucia Szabová, *klmatická aktivistka, kulturologička*

Peter Daubner, *filozof*
Anna Mravcová, *filozofka*
Andrea Nina Gašparovičová, *lektorka*
Zuzana Kupcová, *manažérka, výskumníčka*
Viktória Levická, *manažérka kvality*
Monika Straková, *vedúca kancelárie*
Ladislav Rovinský, *aktivista, mediátor, poradca, poslanec*
Martina Hovanová, *ekonómka na dôchodku*
Miriám Rubaninská, *personalistka*
Zuzana Kohútová, *učiteľka*
Radoslav Merva, *psychológ*
Barbora Nogová, *chemická inžinierka*
Veronika Basta, *poslankyňa Obecného zastupiteľstva v Rovinke*
Martina Repíková, *výskumníčka, energetička*
Patrícia Gajdošociová, *ekopsychologička*
Gizela Brutovská, *vysokoškolská pedagogička*

Odkaz na formulár: Podpisy k iniciatíve "Klimatická kríza ako spoločenský problém" <https://forms.gle/1vWWaJixQg6WzVaGA>